



هم از این رو "سخنگوی مجمع زنان اصلاح طلب... گفت: ... در آخرین مجلس رژیم گذشته با وجود باسواد بودن حدود ۲۰ درصد از زنان، ۲۰ نماینده زن حضور داشتند و اینک در هفتمین مجلس بعد از انقلاب، با وجود باسواد بودن بیش از ۸۰ درصد زنان و افزایش دانش و بینش و تجارب زنان ایرانی، تنها ۱۳ نفر از ۲۹۰ نفر نماینده مجلس زن هستند...". (روزنامه آفتاب یزد، ۱۳۸۶/۸/۲۶: ۲)

رابعا فضا و مکانی که در آن جامعه با دولت ارتباط می یابد حوزه عمومی می نامند. جامعه مدنی می تواند با مکانیسم های قدرت خود دولت را به عنوان گسترده ترین سازمان سیاسی مهار نماید و حوزه های اعمال قدرت و نفوذ آن را تعریف و بازسازی کند و با دخالت و مشارکت آگاهانه عموم مردم از تعریف کند. ارزش های جامعه مدنی عبارتند از مشارکت سیاسی، پاسخگویی دولت و عمومی بودن عرصه سیاست و نهادهای جامعه مدنی عبارتند از تشکلات های احزاب و غیره که می توانند دولت را بازخواست کنند. بر اساس اصل ۷ قانون اساسی در باب شوراهای شهر و روستا، نامزدی در انتخابات شوراهای واجد هیچ گونه قید جنسیتی نیست و در نتیجه عضویت زنان در این نهاد مجاز شمرده می شود. در حوزه عمومی حضور زنان در احزاب بسیار محدود است و درصد فعالیت های زنان در سازمان های غیردولتی نیز اندک می نماید.

### دوم

وضعیت موجود مشارکت زنان در ساخت تصمیم گیری با درصد مشارکت آنان در وضعیت های تصمیم گیری سنجیده می شود تا توانمندی و اثرگذاری حضور آنان در قلمرو قدرت، امکان بررسی و نقد یابد.

تحت این شرایط ارزشی و همراه با تغییرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در سطح کشور و ورود زنان به عرصه دانش و کار و سیاست، انتظار می رود سهم زنان از مشارکت در تصمیم گیری قابل توجه باشد؛ اما آمارها نشان می دهد زنان ۴ درصد نمایندگان مجلس شورای اسلامی و ۲/۶۶ درصد اعضای شوراهای شهر و ۱/۲ درصد مدیران عالی و ۵/۲ درصد پست های مدیریت و در مجموع حدود ۱۱ درصد شاغلان کل مراکز دولتی و خصوصی را تشکیل می دهند. بنابراین مشارکت زنان در عرصه

قدرت و تصمیم گیری در حداقل ممکن است. این با وجودی است که "بانک جهانی در گزارشی اعلام کرد [در ایران]... در حال حاضر نرخ بیکاری زنان دو برابر نرخ بیکاری مردان است. این در حالی است که زنان بیش از مردان برای کار اهمیت و ارزش قایل هستند. نمره مردان ایرانی در شاخص ارزش برای کار ۲/۹۴ است و این رقم برای زنان ۳/۲۹ اعلام شده است... نمره مردان در شاخص خوشبینی ۳/۴۱ و نمره زنان ۳/۰۶ اعلام شده است. متوسط سنی جمعیت مردان نیز ۳۳ سال و متوسط سن جمعیت زنان ۳۱ سال برآورد شده است. از کل جمعیت مردان در ایران ۸۹ درصد تحصیل کرده هستند و این رقم برای زنان ۸۶ درصد است... نمره ایرانی ها در شاخص تأیید کار زنان در خارج از خانه ۴/۲۳ اعلام شده است که این بیشترین رقم در سطح منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا می باشد. متوسط نمره منطقه اروپا و آسیای مرکزی در شاخص تأیید کار زنان در خارج از خانه نیز ۴/۳۱ اعلام شده است". (روزنامه ابتکار، ۱۳۸۶/۱۰/۳: ۶)

افزایش میزان تحصیلات متوسطه و عالی در میان زنان عملا به معنای تغییر در نگرش زنان نسبت به نقش های سنتی خود در خلال سال های بعد از انقلاب است. در حالی که در ساخت سنتی قدرت تحول اساسی روی نداده است. این مساله لاقلا در حوزه مشارکت سیاسی - اجتماعی مهمترین مشکل است و این پرسش را مطرح می کند که چگونه با افزایش سطح آگاهی اجتماعی زنان انتظارات حاصل از این آگاهی در تغییر موازنه سنتی قدرت در سطوح مختلف جامعه موثر نیفتاده است... از یک طرف... سرپرست آموزش و پرورش از جداسازی کتاب های درسی دختران و پسران حرف می زند حالا آرییس مرکز امور بانوان و خانواده [در باره این سخن می گوید که زنان باید در چه مشاغلی باشند و یا نباشند... [وی] با تقسیم بندی مشاغل آنها را به سه دسته مشاغل کفایی، مکروه و مباح برای زنان تقسیم می کند. دسته اول از مشاغلی را که زنان باید به آن وارد شوند [وی] واجب کفایی عنوان می کند: مشاغلی مانند خدمات بهداشتی - درمانی، فعالیت در مطبوعات و رسانه ها در حوزه زنان، فعالیت های امدادی و خیریه مانند داوطلبان هلال احمر، حوزه انتظامی، ورزش برای زنان واجب کفایی است... [مشاغل مکروه شامل] فعالیت های سخت و زیان آور است که با خلقت زن منافات دارد مانند کار در سیستم های

نظامی و ارتش، معادن، کار در زیر دریا مانند جوش دادن دکل برق فشار قوی، کار در کارخانه مواد شیمیایی، کار در کشتی و دریا، مسافرت های طولانی و حمل و نقل بین جاده ای... (روزنامه سرمایه، ۱۳۸۶/۱۱/۱۵: ۱۶) در حالی که "مرکز پژوهش های مجلس [اعلام کرد: ...] نسبت دختران برای ورود به آموزش عالی و شرکت کنندگان در کنکور سراسری و پذیرفته شدگان در کنکور سراسری و پذیرفته شدگان دختر از سال ۱۳۶۲ تاکنون افزایش چشمگیری یافته است؛ به طوری که تعداد شرکت کنندگان زن در کنکور از ۴۲ درصد به ۶۵ درصد و میزان پذیرفته شدگان نیز از ۳۲ درصد به ۶۵ درصد ارتقا یافته است که این امر زمینه ساز بروز نگرانی هایی شده و به همین سبب سازمان سنجش در سال ۱۳۸۵ (برای ۲۶ رشته) و در سال ۱۳۸۶ (برای ۳۹ رشته) با اعمال سیاست متناسب سازی آزمون سراسری ضرایبی را برای توزیع دانشجویان بر حسب جنسیت در نظر گرفته که این امر تاکنون در مراجع و مجامع کارشناسی به دقت واکاوی و بررسی نشده است" (روزنامه آفتاب یزد، ۱۳۸۶/۱۱/۱۶: ۹) اما "رییس سازمان سنجش آموزش کشور گفت: ... محدودیتی برای پذیرش دانشجویان بر اساس جنسیت اعمال نکردیم اما پذیرش ۳۰ درصد تعداد کمی از رشته ها را برای هر دو جنس تضمین کرده ایم و مابقی ظرفیت نیز به صورت رقابتی تکمیل می شود... تعداد دختران پذیرفته شده در کنکور سراسری به گروه پزشکی ۶۱ درصد بوده و این در حالی است که فقط ۳۹/۳۹ درصد تعداد پذیرفته شدگان را پسران تشکیل دادند... (روزنامه اعتماد ملی، ۱۳۸۶/۱۱/۲۰: ۱۳) حتی جالبتر این است که "رییس سازمان سنجش آموزش کشور... گفت: ۴۹ درصد ثبت نام کنندگان در آزمون ارشد ۸۷٪ از زنان و ۵۱٪ درصد از مردان تشکیل می دهند... زنان در علوم انسانی و علوم پایه بیشترین تعداد را و مردان در رشته های فنی و مهندسی بیشترین آمار را به خود اختصاص داده اند... [وی] در مجموع تعداد ثبت نام کنندگان در آزمون ارشد را از نظر نظر ۵۳۱ هزار و ۷۶۶ عنوان کرد و گفت: نسبت به سال گذشته که این تعداد ۴۷۰ هزار نفر بود، در حدود ۵۰ هزار نفر یعنی ۱۰ درصد به میزان ثبت نام کنندگان اضافه شده است... (روزنامه آفرینش، ۱۳۸۶/۱۱/۳۰: ۹)

### سوم

شرایط جدید جامعه ی ایران اقتضا دارد زنان از امکانات و شرایط مساوی با مردان در عرصه مشارکت پذیری سیاسی خصوصا در قلمرو رفتارهای انتخابی برخوردار شوند. زنان پایه پای مردان این دیار در تحقق انقلاب اسلامی نقش ایفا کرده اند و به تدریج به شاخص های برتر آموزشی دست یافته اند. با این وجود سهم آنان در حیطه مشارکت سیاسی همچون سایر عرصه های موثر بر آن نظیر سهمیه بندی جنسیتی و اشتغال و برخورد های چندگانه در فضاهای عمومی و خصوصی از نابرابری حکایت دارد. در این صورت اگر این بخش عمده جامعه به واسطه چنین مناسبات خشونت جویانه ای به انزوا و رفتارهای واکنشی سیاسی کشیده نشود؛ اما بروز رفتارهایی چون طلاق و فرار دختران و قتل های خانوادگی بالا می گیرد و تبلور تنش و بحران را ناگزیر می سازد.

جدول شماره ۱- تعداد داوطلبین و منتخبین هفت دوره مجلس شورای اسلامی به تفکیک جنس

دوره	مردان		زنان	
	تعداد	نسبت	تعداد	نسبت
اول	۳۶۲۸	۱	۱۹	۰
دویم	۱۰۲۵	۴	۲۳	۰
سوم	۱۹۶۱	۴	۲۷	۰
چهارم	۳۶۰۲	۹	۸۱	۰
پنجم	۵۰۴۶	۱۵	۲۲	۰
ششم	۶۲۵	۲۳	۵۱۲	۱۱
هفتم	۷۳۱۵	۲۲	۸۲۷	۱۱